

Lucian Blaga:

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea mea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepatrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii
taină–

și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
marește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi fiori de sfânt mister
și tot ce-i nențeles
se schimbă-n nentelesuri și mai mari
sub ochii mei -
căci eu iubesc
și flori, și ochi, și buze, și morminte.

Poezia a apărut în fruntea volumului *Poemele luminii* (1919). Este în egală măsură o artă poetică și o poezie filozofică de cunoaștere.

Poezia nu este o artă poetică obișnuită pentru că Blaga nu vorbește nicăieri clar, explicit, despre rosturile poeziei și ale poetului. Această diferență devine mai evidentă, dacă comparăm poezia cu *Testament* de Tudor Arghezi. Spre deosebire de Arghezi, care își exprimă clar concepția despre izvoarele poeziei, despre instrumentele ei, despre misiunea poetului și a poeziei, poezia lui Blaga cuprinde un conținut incifrat pentru a cărui înțelegere este necesară raportarea la concepția sa filozofică.

Poetul concepe lumea ca pe o *corolă de minuni*, care cuprinde tainele ce apar în calea omului. Poetul folosește metafore pentru a sugera tainele care se oferă cunoașterii omului; deci *flori, ochi, buze, morminte* înseamnă natura, omul, iubirea, cuvântul, moartea.

*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea mea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.*

Paralel, poetul procedează la o singularizare a eului său poetic; oamenii obișnuiți, prin cunoașterea lor rațională, paradisiacă, distrug aceste taine. Poetul, prin cunoașterea sa intuitivă, metaforică, luciferică, nu ucide tainele universului:

*Lumina altora
sugrumă vraja nepatrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric*

Folosind conjuncția adversativă **dar**, poetul insistă asupra opoziției fundamentale dintre felul său de cunoaștere și cunoașterea celorlalți. Tot în același scop poetul folosește și o

comparație expresivă: așa cum razele lunii măresc taina nopții, poetul, prin cunoașterea sa intuitivă, metaforică, îmbogățește *lumina lumii*:

*dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -
și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
marește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi fiori de sfânt mister*

În *Pietre pentru templul meu* Blaga mărturisea că misiunea poetului nu este de a descifra tainele ci de a transforma în taine și mai mari. Aceeași idee este exprimată prin versurile:

*și tot ce-i nențeles
se schimbă-n nentelesuri și mai mari
sub ochii mei -*

La baza cunoașterii și a actului poetic poetul pune iubirea:

*căci eu iubesc
și flori, și ochi, și buze, și morminte.*

Iubirea nu are la Blaga doar o funcție sentimentală, ci reprezintă o modalitate de cunoaștere, de pătrundere în misterele universului. Blaga sugerează că numai dintr-o astfel de iubire pentru lume, pentru valorile vieții și numai dintr-o astfel de cunoaștere intuitivă, luciferică, se poate naște poezia.

Misiunea poetului este deci de a amplifica tainele universului, de a intui în formele concrete (flori, ochi, buze, morminte) marile taine, esența lucrurilor și a fenomenelor.

Poezia înseamnă deci intuirea în concret, în particular a universului, pătrunderea intuitivă în esența fenomenelor. Poezia este deci o **viziune poetică a lumii**. La baza ei stă cunoașterea metaforică, luciferică, și iubirea.

Rolul poetului este de a **proteja și de a amplifica misterele lumii**.

Ceea ce privește realizarea artistică, se remarcă capacitatea poetului de a plasticiza idei abstracte. Astfel el folosește un șir de metafore: *corolă de minuni, flori, ochi, buze, morminte, lumina altora, luminea mea*, etc. pentru a reda concepția sa despre cunoaștere și creație.

Cuvântul-cheie este *taină*, redat metaforic prin *vraja nepătrunsului ascuns, adâncimi de întuneric, sfânt mister, întunecata zare, nențelesuri și mai mari, taina*.

Poetul își realizează diascursul liric exclusiv în vers liber.

Poezia este alcătuită din 20 de versuri, alternând 6 versuri scurte și foarte scurte cu 14 versuri lungi și foarte lungi. Întregul discurs liric este construit pe opziția termenilor principali, cunoașterea poetică, luciferică, și cunoașterea poetică, *lumina mea*. Pentru *lumina altora* există un singur verb: *sugrumă*, dar se subînțelege și celelalte verbe: *strivesc, ucide, nu sporește, nu îmbogățește, nu iubește*. Opoziția este marcată gramatical și prin conjuncția adversativă *dar* (*dar eu / eu cu lumina mea...*) și prin conjuncția cauzală *căci* (*căci eu iubesc...*).

Poezia se constituie astfel într-o mărturisire lirică a unui crez artistic și a unei concepții filozofice despre cunoaștere. Ea este semnificativă și pentru lirismul reflexiv, metaforic a lui Blaga.